

Fra: Halvor E. Sigurdson <hes@nho.no>
Sendt: 21. august 2024 11:29
Til: Postmottak NFD
Emne: Deres ref.: 24/4101. Høring av forslag til forskrift om renter på overtredelsesgebyr for brudd på konkurranseloven.

Til: Nærings- og fiskeridepartementet
Fra: NHO

På bakgrunn av de vedtatte endringene i konkurranseloven støtter NHO forslaget om at det beregnes renter til virksomheter, som følge av at vedtak om overtredelsesgebyr er opphevet eller gebyret er redusert. Det er rimelig at virksomheter ikke skal lide økonomisk tap hvis det viser seg at det var grunnlag for å illegge gebyr.

Beregning av renter ved tilbakebetaling av gebyr bør gjelde også der gebyr er betalt etter forfall (punkt 5.2) og der bare deler er betalt ved forfall (punkt 5.3). Det vil være urimelig å begrense renteberegning i disse tilfellene, idet virksomhetene lider tap som følge av uriktig illeggelse, selv om mer eller mindre av gebyret blir betalt for sent. Vi mener departementet overvurderer insentivene til å la være å betale ved forfall.

Det er ikke helt klart hva hensikten med §§ 2 og 3 er. Paragraf 2 bør uansett ikke ha overskriften "Forsinkelsesrente". Loven kaller ikke dette "forsinkelsesrente". Se også nærmere nedenfor.

Så langt det er mulig at gebyrer reduseres uten at vedtaket formelt "delvis oppheves", bør forskriften § 4 like gjerne vise til reduksjon eller nedsettelse som til "delvis oppheves". Det bør også tas høyde for forlik der gebyret settes ned, om det er aktuelt. Paragrafoverskriften gjelder "tilbakebetaling av overtredelsesgebyr". Paragrafen gjelder etter det vi ser, "tilbakebetaling" av verken gebyr eller renter.

Til forslaget til § 5 om ikrafttredelse bemerker departementet at foretakene blir bedre stilt enn i dag med virkning fra 1. januar 2023. Det er ikke sikkert, hvis departementet mener at § 4 avskjærer foretakene fra å kreve erstatning etter de reglene som allerede måtte gjelde.

Om konkurranseloven § 29 femte ledd:

På formuerettens område er renteberegning begrunnet med at kreditor skal få dekket økonomisk tap ved å ikke ha penger til disposisjon. Dette er imidlertid ikke begrunnelsen for renteordningen i konkurranseloven § 29 femte ledd. Ordningen er ikke begrunnet med hensynet til kreditor/staten, og det er knapt treffende å kalle det en "avsavnsrente".

Om oppfyllellespress hadde vært begrunnelsen, ville det vært nærliggende å vurdere renteplikten som en tvangsmulkt, som er "et enkeltvedtak med trussel om plikt til å betale penger til det offentlige for å sikre at plikter som følger av ... individuell avgjørelse, blir etterlevd", se Prop. 62 L (2015-2016) punkt 31.4.1, her tilsynets vedtak om renter på ilagt gebyr. Endelig avgjørelse om overtredelsesgebyr er allerede er

tvangsgrunnlag for utlegg, og det er knapt nødvendig med noe oppfyllellespress utover dette.

I begrunnelsen for virksomhetenes renteplikt er det vist til "effektiv" håndheving av konkurransereglene, blant annet at insentivet (renteberegningen) til å betale innen forfall "vil kunne bidra til mer effektive konkurranseregler". (Det er ikke forklart hvordan renteplikten i seg selv skal bidra til etterlevelse av konkurranselovens atferdsregler, og departementets antagelse om dette er etter vår vurdering ganske svak.)

For perioden med "avsavnsrente" har renteplikten derfor klare likhetstrekk med en administrativ sanksjon etter forvaltningsloven § 43 annet ledd om "negativ reaksjon som retter seg mot en begått overtredelse av lov, forskrift", i dette tilfelle overtredelse av de materielle konkurransereglene. Dette underbygges av utgangspunktet i høringsnotatet om at "statens plikt til å betale renter ved tilbakebetaling av gebyret også kun bør gjelde for overtredelsesgebyr som innfris innen forfallstidspunktet" (side 9) og at renteplikt for virksomhetene skal ha en "avskrekkende effekt" (side 10). I høringsnotatet skriver departementet at formålet med avsavnsrente er "at foretaket ikke skal få en urettmessig rentegevinst". Selv om loven kaller dette rente, er renteplikten i sin natur sammenlignbar med forhåndsfastsatt overtredelsesgebyr (eventuelt inndragning), som begge kan regnes som straff etter EMK, se for eksempel Prop. 62 L (2015-2016) punkt 32.4.2. Renteberegningen kan også ha karakter av dobbeltstraff. Saksbehandlingen ved renteberegning må ivareta de EMK-kravene som måtte gjelde.

Stortinget har videre vedtatt at forsinkelsesrentelovens rente skal beregnes fra endelig vedtak eller rettskraftig avgjørelse. I høringsnotatet er renter i denne perioden ikke nevnt i sammenheng med kreditors "avsavn". Også denne renteplikten ser ut til å være begrunnet med at foretaket ikke skal få en urettmessig rentegevinst, og ikke med kreditorhensyn. I denne perioden er renten mye høyere enn for perioden etter § 29 femte ledd annet punktum. Det er derfor enda større grunn til å vurdere om denne renteplikten i realiteten er en administrativ sanksjon.

Vi beklager oversittelsen av høringsfristen.

Vennlig hilsen
Halvor E. Sigurdson

Fagleder næringsjuss
Tlf 9306 3694
HES@NHO.no

Næringslivets Hovedorganisasjon